A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2005. július 14.*

A C-107/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Supremo (Spanyolország) a Bírósághoz 2004. március 1-jén érkezett, 2003. december 1-jei határozatával terjesztett elő az előtte

a **Comité Andaluz de Agricultura Ecológica**

és

az **Administración General del Estado,**

a **Comité Aragonés de Agricultura Ecológica,**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann (előadó) tanácselnök, K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič és E. Levits bírák,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

főtanácsnok: J. Kokott,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. március 3-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

— a spanyol kormány képviseletében E. Braquehais Conesa, meghatalmazotti minőségben,

— a görög kormány képviseletében S. Charitaki és V. Kontolaimos, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében S. Pardo Quintillán, B. Doherty és F. Jimeno Fernandez, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. március 17-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az állattenyésztésre történő kiterjesztését célzó kiegészítésről szóló, 1999. július 19-i 1804/1999/EK tanácsi rendelettel

(HL L 222., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 297. o.) módosított, a mezőgazdasági termékek ökológiai termeléséről, valamint a mezőgazdasági termékeken és élelmiszereken erre utaló jelölésekről szóló, 1991. június 24-i 2092/91/EGK tanácsi rendelet (HL L 198., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 39. o.; a továbbiakban: 2092/91 rendelet) 2. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet a Comité Andaluz de Agricultura Ecológicának az Administración General del Estado elleni perben terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 2092/91 rendelet közösségi keretszabályozást vezetett be az ökológiai termelési módszerrel előállított termékek előállítására, címkézésére és ellenőrzésére. Ahogy ötdödik preambulumbekezdéséből következik, a rendelet biztosítani fogja az ilyen jelöléssel ellátott termékek termelői számára a tisztességes verseny feltételeit, valamint az előállítás és a feldolgozás minden szakaszában megakadályozza a biotermékek piacán fennálló névtelenséget, és az átláthatóság biztosításával növeli az ilyen termékek iránti fogyasztói bizalmat.

4 E rendelet 2. cikke előírja:

„E rendelet alkalmazásában valamely termék akkor minősül ökológiai termelési módszerre utaló jelöléssel ellátottnak, ha a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi papírokon a terméket, annak összetevőit vagy takarmány-alapanyagait úgy írják le, hogy az a vásárlónak azt sugallja, hogy a termék, annak összetevői vagy

takarmány-alapanyagai a 6. cikkben megállapított termelési szabályokkal összhangban készültek. Különösen a következő kifejezések, illetve az általában azokból képzett szavak (mint például bio, eco, stb.) vagy előtagok, önmagukban vagy összetett formában, az ökológiai termelési módszerekre utaló kifejezéseknek tekintendők a Közösség egész területén, a Közösség bármely nyelvén, kivéve, ha azokat nem élelmiszerben vagy takarmányban található mezőgazdasági termékekre alkalmazzák, vagy ha azok egyértelműen nem kapcsolódnak ilyen termelési módszerekhez:

— spanyol nyelven: ecológico,

— dán nyelven: økologisk,

— német nyelven: ökologisch, biologisch,

— görög nyelven: βιολογικό,

— angol nyelven: organic,

— francia nyelven: biologique,

— olasz nyelven: biologico,

— holland nyelven: biologisch,

— portugál nyelven: biológico,

— finnül: luonnonmukainen,

— svédül: ekologisk."

5 A 2092/91 rendelet 2. cikke, a 2004. február 24-i 392/2004/EK tanácsi rendelettel (HL L 65., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 8. kötet, 189. o.) a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmánnyal (HL 2003., L 236., 346. o.) módosított változata ezentúl előírja:

„E rendelet alkalmazásában valamely termék akkor minősül ökológiai termelési módszerre utaló jelöléssel ellátottnak, ha a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi papírokon a terméket, annak összetevőit vagy takarmány-alapanyagait úgy írják le, hogy az a vásárlónak azt sugallja, hogy a termék, annak összetevői vagy takarmány-alapanyagai a 6. cikkben megállapított termelési szabályokkal összhangban készültek. Különösen a következő kifejezések, illetve az általában azokból képzett szavak (mint például bio, eco, stb.) vagy előtagok, önmagukban vagy összetett formában, az ökológiai termelési módszerekre utaló kifejezéseknek tekintendők a Közösség egész területén, a Közösség bármely nyelvén, kivéve, ha azokat nem élelmiszerben vagy takarmányban található mezőgazdasági termékekre alkalmazzák, vagy ha azok egyértelműen nem kapcsolódnak ilyen termelési módszerekhez:

— spanyol nyelven: ecológico,

— cseh nyelven: ekologické,

— dán nyelven: økologisk,

— német nyelven: ökologisch, biologisch,

— észt nyelven: mahe or /ökoloogiline,

— görög nyelven: βιολογικό,

— angol nyelven: organic,

— francia nyelven: biologique,

— olasz nyelven: biologico,

— lett nyelven: bioloģiskā,

— litván nyelven: ekologiškas,

— magyar nyelven: ökológiai,

— máltai nyelven: organiku,

— holland nyelven: biologisch,

— lengyel nyelven: ekologiczne,

— portugál nyelven: biológico,

— szlovák nyelven: ekologické, biologické,

— szlovén nyelven: ekološki,

— finn nyelven: luonnonmukainen,

— svéd nyelven: ekologisk."

6 A 2092/91 rendelet 2. cikke e módosításának indokait a 392/2004 rendelet második preambulumbekezdése a következőképpen fejti ki:

„A 2092/91/EGK rendelet előírja továbbá egyes olyan kifejezések oltalmát közösségszerte, amelyeket a fogyasztók felé annak jelölésére használnak, hogy az élelmiszert, takarmányterméket vagy azok összetevőit az abban a rendeletben megállapított ökológiai termelési módszerrel összhangban állították elő. Az oltalmat az e kifejezésekből általában képzett szavakra vagy előtagokra is alkalmazni kell, akár önmagukban, akár összetett formában alkalmazzák őket, a használt nyelvtől függetlenül. Annak érdekében, hogy az oltalom alkalmazási körével kapcsolatos félreértések minden lehetősége kiküszöbölhető legyen, helyénvaló a rendelet ennek megfelelő módosítása."

A nemzeti szabályozás

7 A mezőgazdasági termékek ökológiai termeléséről, valamint a mezőgazdasági termékeken és élelmiszereken erre utaló jelölésekről szóló, 1993. október 22-i 1852/1993 királyi rendelet (*BOE* 283., 1993. november 26., 33 528. o.) eredetileg előírta:

„A 2092/91/EGK rendelet 2. cikkének megfelelően valamely termék mindig az ökológiai módszerrel való előállításra utaló jelölést hordozza, amennyiben a címkén a reklámanyagokban, a kereskedelmi okmányokban a termék és az összetevői az »ecológico« kifejezéssel vannak megjelölve.

Továbbá használhatók az autonóm közösségek által alkalmazható különleges jelöléseken kívül az »obtenido sin el empleo de productos químicos de sínteses«, »biológico«, »orgánico«, »biodinámico« jelölések és azok összetételei, valamint az »eco« és »bio« elnevezések a termék, annak összetevői nevével vagy a kereskedelmi márkanévvel együtt, illetve önállóan."

8 A rendeletet módosította a 2001. május 11-i 506/2001 királyi rendelet (*BOE* 126., 2001. május 26., 18 609. o.). 3. cikkének (1) bekezdése ezt követően előírta:

„Az 1804/1999/EK rendelettel módosított 2092/91/EK rendelet 2. cikkének megfelelően, akkor minősül egy termék az ökológiai termelési módszerekre utaló jelöléssel ellátottnak, ha a termékre vagy összetevőire vagy az állatok takarmányának nyersanyagára vonatkozóan a címkén, a reklámanyagokban és kereskedelmi

okmányokban az »ecológico« jelölés vagy annak »eco« előtagja szerepel, önállóan vagy a termék vagy annak összetevői nevével, illetve a kereskedelmi márkanévvel együtt."

9 A királyi rendelet indokolásának harmadik, negyedik és ötödik bekezdése szerint a módosítás azért volt szükséges, hogy elkerüljék azon kifejezések félreérthetőségét, amelyek a közösségi szabályozás szerint az ökológiai termelés számára vannak fenntartva, és kiküszöböljék azokat a tévedéseket, amelyek ebből a fogyasztókat érhetik, figyelembe véve a spanyolországi élelmiszerágazat valós helyzetét, amelyben a „bio" kifejezés az élelmiszerek ökológiai termeléshez nem kapcsolódó egyes tulajdonságainak a megjelölésére vált elterjedtté.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

10 A Comité Andaluz de Agricultura Ecológica a Tribunal Supremóhoz az 506/2001 királyi rendelet jogszerűségére vonakozó keresetet terjesztett elő.

11 E bíróság szerint az alapeljárás kimenetele a 2092/91 rendelet, különösen annak 2. cikke hatályától és értelmétől függ. A Bíróság felvilágosítás iránti megkeresését követően a Tribunal Supremo kérte, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérdéseket terjesszék ki e rendeletnek a 392/2004 rendelettel módosított változatára, amely az előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtását követően lépett hatályba.

12 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti azon nemzeti rendelkezéseknek a közösségi joggal való összeegyeztethetőségével kapcsolatos kételyeit, amelyek az „ecológico" kifejezést, annak a „eco" előtagját és képzett alakjait kizárólag az ökológiai termelési módszerre tartják fenn, míg a „biológico" kifejezést, annak a „bio" előtagját és képzett alakjait engedélyezi az olyan termékek számára, amelyek e követelményeknek nem felelnek meg.

13 Ezen indokokra tekintettel a Tribunal Supremo az eljárás felfüggesztéséről és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseknek a Bíróság elé terjesztéséről határozott:

„1) Az [1804/1999] rendelettel kiegészített [2092/1991] rendelet úgy tekinti-e valamennyi tagállamban a »biológique« és »économique« kifejezéseket, valamint azok »bio« és »éco« előtagjait, mint olyan jelöléseket, amelyek a vásárlónak azt sugallják, hogy a termék vagy összetevői az ökológiai termelési módszer szabályaival összhangban készültek?

2) Az [1804/1999] rendelettel kiegészített [2092/1991] rendelet szükségszerűen fenntartja-e valamennyi tagállamban a »biologique« és »écologique« kifejezéseket, valamint azok »bio« és »éco« előtagjait azokra a termékekre, amelyeket az e rendelet által az ökológiai termelésre megállapított normákkal összhangban készítettek?

3) Az [1804/1999] rendelettel kiegészített [2092/1991] rendelet 2. cikke a spanyol nyelvű »ecológico« kifejezést és annak »eco« előtagját azokra a termékekre tartja-e fenn, amelyeket az ökológiai termelésre az e rendelet által megállapított normákkal összhangban készítettek úgy, hogy nem lehet ellentétes az európai szabályozás rendelkezéseivel, hogy a spanyol nyelvű »biológico« kifejezést és annak »bio« előtagját nem ökológiai termékekre használják, ha e kifejezésnek és előtagnak a használata azokat olyan általános természetű kifejezéssé és előtaggá változtatta, amelyek Spanyolországban nem az ökológiai termelési módszerhez kapcsolódó meghatározott tulajdonságokkal rendelkező élelmiszereket jelölnek meg?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

14 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseivel, amelyeket együttesen kell kezelni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra kér választ, hogy a 2092/91 rendelet 2. cikkét, majd ugyanezen cikknek a 392/2004 rendelettel módosított változatát úgy kell-e értelmezni, hogy az megtiltja, hogy Spanyolországban a nem ökológiai termelési módszerrel előállított termékeken a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi okmányokon a „biológico" jelölés vagy annak „bio" előtagja szerepeljen.

15 A spanyol kormány álláspontja szerint a 2092/91 rendelet 2. cikke nem tiltja meg a „biológico" kifejezésnek vagy annak „bio" előtagjának a használatát a nem ökológiai termelési módszerrel előállított termékekre, amennyiben az e cikkben szereplő lista a spanyol nyelv esetében csak az „ecológico" kifejezést említi. A 2092/91 rendeletnek a 392/2004 rendelettel módosított változata esetében a spanyol kormány elismeri, hogy az más értelmezéshez is vezethetne, és kinyilvánítja a szándékát, hogy megfelelően módosítsa a nemzeti szabályozását a jelen eljárás és a Bizottság kontra Spanyolország kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárás kimenetelétől függően (lásd a C-135/03. sz. ügyben a mai napon hozott ítéletet [EBHT 2005., I-6909. o.]).

16 A görög és a francia kormány, valamint a Bizottság előadják a Bíróság kérdésére válaszolva, hogy a 2092/91 rendeletnek nemcsak a legújabb, hanem az azt megelőző változatából is az következik, hogy a francia nyelven „biologique" és „bio" kifejezések megfelelőit az egész Közösségben azonos módon kell oltalmazni. A 2092/91 rendelet 2. cikkének a 392/2004 rendelettel módosított változatában, mivel előírja, hogy az említett kifejezések, illetve az általában azokból képzett szavak „az ökológiai termelési módszerekre utaló kifejezéseknek tekintendők a Közösség egész területén, a Közösség bármely nyelvén", csak a már korábbi változatban is jelen lévő megközelítést kívánta megvilágítani. Ez az elemzés a 392/2004 rendelet (2) preambulumbekezdéséből következik. Ennélfogva, jóllehet a spanyol nyelv esetében mindössze az „ecológico" kifejezést említi a 2092/91 rendelet 2. cikkében szereplő

lista, a „biológico" kifejezést és annak származékait Spanyolországban szintén oltalmazni kell.

17 A fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 33. pontjából következik, hogy a 2092/91 rendelet 2. cikke az ökológiai termelési módszerrel előállított termék címkézése esetében „az egyes tagállamokban használt olyan jelölésekre" és „különösen azokra a kifejezésekre, illetve az általában azokból képzett szavakra" utal, amelyek olyan listán szerepelnek, amely a Közösség valamennyi akkor hatályos tizenegy hivatalos nyelvén egy vagy két kifejezést tartalmaz. Ezen a listán, a tizenegy nyelv közül öt esetében a francia „biologique" kifejezésnek megfelelő kifejezés szerepel. Három másik nyelv esetében a francia „écologique" kifejezésnek megfelelő kifejezést említ. Német nyelven megkülönböztetés nélkül szerepel két kifejezés, amelyek a fent hivatkozott két kifejezésnek felelnek meg, és a fennmaradó két nyelv mindegyike egy ezektől eltérő kifejezést említ.

18 Tekintettel arra, hogy a spanyol nyelv esetében kizárólag az „eco" előtagját magában foglaló „ecológico" kifejezés van az ebben a cikkben szereplő listán megemlítve, és mivel nem bizonyították eltérő szokás létezését Spanyolországban, a Bizottság által benyújtott kereset keretében a Bíróság nem állapította meg, hogy mivel a nem ökológiai termelési módszerrel előállított termékek esetében nem tiltja meg a termékek előállítóinak, hogy olyan más kifejezéseket használjanak, mint például a jelen esetben a „biológico" vagy a „bio", a Spanyol Királyság nem teljesítette a kötelezettségeit (a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 35. pontja).

19 A 2092/91 rendelet 2. cikke, a 392/2004 rendelettel módosított változatában, közelebbről meghatározza, hogy az e cikkben szereplő kifejezések különböző nyelvi változatai nem kizárólagos jelleggel, hanem indikatív értékkel rendelkeznek a tagállamok számára, amely a Közösség egyéb hivatalos nyelveire való fordításokat is magában foglalja. Ennélfogva a rendeletnek ez a változata – ahogy arra a főtanácsnok az indítványának 26–29. pontjában rámutatott — a közös élelmiszerpiac jelenlegi szükségleteinek és a közös agrárpolitika, a környezetpolitika, valamint a fogyasztóvédelem céljainak kiegyensúlyozására szolgál.

20 Ebbők következik, hogy ezentúl Spanyolországban az „ecológico" kifejezésen kívül a „biologique" kifejezés fordítását, amelynek megfelelő kifejezések többször említésre kerülnek az említett 2. cikkben szereplő listán, szintén fenn kell tartani az ökológiai termelési módszerrel előállított termékek számára.

21 Ennek az új megfogalmazásnak azonban – a 392/2004 rendelet (2) preambulumbekezdésének megszövegezése ellenére –, amely szerint a „félreértések minden lehetőségét ki kell küszöbölni", nem lehet kihatása a 2092/91 rendelet tartalmára. A 2092/91 rendelet 2. cikke új változatának elfogadása alapján ugyanis feltételezhető, hogy a törvényhozó szándéka e cikk módosítása és nem annak változatlanul hagyása. Ilyen szándék hiányában nem lett volna szükség a szóban forgó jogszabálymódosítás elfogadására (lásd a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 38. pontját).

22 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre tehát a következőképpen kell válaszolni:

— a 2092/91 rendelet 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem tiltja meg, hogy a Spanyolországban nem ökológiai termelési módszerrel előállított termékek esetében a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi okmányokon a „biológico" jelölés vagy annak „bio" előtagja szerepeljen,

— ugyanezen 2. cikknek a 392/2004 rendelettel módosított változatát úgy kell értelmezni, hogy az immár megtiltja, hogy Spanyolországban az ilyen termékek esetében a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi okmányokon a „biológico" jelölés vagy annak „bio" előptagja szerepeljen.

A költségekről

23 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **Az állattenyésztésre történő kiterjesztését célzó kiegészítésről szóló, 1999. július 19-i 1804/1999 tanácsi rendelettel módosított, a mezőgazdasági termékek ökológiai termeléséről, valamint a mezőgazdasági termékeken és élelmiszereken erre utaló jelölésekről szóló, 1991. június 24-i 2092/91/EGK rendelet 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem tiltja meg, hogy a Spanyolországban nem ökológiai termelési módszerrel előállított termékek esetében a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi okmányokon a „biológico" jelölés vagy annak „bio" előtagja szerepeljen.**

2) **Ugyanezen 2. cikknek a 2004. február 24-i 392/2004 tanácsi rendelettel módosított változatát úgy kell értelmezni, hogy az immár megtiltja, hogy Spanyolországban az ilyen termékek esetében a címkézésen, reklámanyagokon vagy kereskedelmi okmányokon a „biológico" jelölés vagy annak „bio" előtagja szerepeljen.**

Aláírások